

TECHNIEK IN DE BIOTUINBOUW, KLEIN MAAR PROFESSIONEEL

De biologische tuinbouwsector in Vlaanderen bestaat voor een essentieel deel uit kleine tot middelgrote bedrijven met focus op korteketenwerking. Deze groep groeit en kenmerkt zich door een sterke gedrevenheid om biologisch te telen, de klanten van een breed aanbod te voorzien en verder te professionaliseren. Een passende, betaalbare mechanisatie op maat van het bedrijf vormt een uitdaging.

– *Sander Van Haver, bioconsulent Omschakeling en Ignace Deroo, bioconsulent Boerenbond*

Voor het eerst in Vlaanderen werd over een passende, betaalbare mechanisatie op maat van het bedrijf een netwerkdag en beurs georganiseerd. Die vond begin september plaats op het biodynamische bedrijf De Wassende Maan in Deinze. Het initiatief werd georganiseerd door de proefcentra PCG en Inagro, met actieve medewerking van de biosector, en kadde in een CCBT-project met steun van de Vlaamse overheid. Telers konden er diverse machines aan het werk zien, informatie inwinnen bij de toeleveranciers en een idee krijgen van het huidige marktaanbod. Daarnaast was het ook een ontmoetingsdag: telers wisselden er met

collega's ervaringen en noden op het gebied van techniek uit. Met een opkomst van meer dan 240 bezoekers werd het vermoeden gestaafd dat er nood is aan dergelijke initiatieven in de biosector. Ook het project 'Bio zoekt Boer' was met een stand van de partij.

Het gastbedrijf

De Wassende Maan is een landbouwcoöperatieve die gespecialiseerd is in biologisch-dynamische groenteteelt. Jaarlijks worden er meer dan 30 soorten groenten verbouwd op 12 ha grond, met uitbreidingsplannen in het vooruitzicht. Het grootste deel van de oogst gaat recht-

streeks naar de consument via biopakketten en de hoefwinkel. Sinds 2012 houdt men er ook varkens die gevoederd worden met groente-afval en biogranen uit de regio. De coöperatieve telt meer dan 100 vennoten die zorgen voor het kapitaal. Zes vennoten vormen het coördinatieteam en staan in voor de dagelijkse leiding. Daarnaast zijn er nog 13 vaste medewerkers en seizoenarbeiders die samen al het werk verzetten. In beperkte mate is De Wassende Maan ook een zorgboerderij.

Demonstraties brengen duiding

Tijdens de netwerkdag werden heel wat machines en technieken via demo's

gepresenteerd, steeds met vakkundige uitleg van de leverancier of ontwikkelaar. De focus werd hierbij gelegd op mechanische en thermische onkruidbestrijding, wieden, zaai- en plantmachines, bodembewerking, teeltsysteem met folie, compostering en wildafweer. De omstandigheden waren ideaal om de machines uit te testen: de grond was goed berijdbaar en droog genoeg om verschillende bewerkingen mee uit te voeren. Tijdens de demonstraties rond onkruidbestrijding kwamen er zeer diverse technieken aan bod. Sommige telers hebben vooral nood aan goed handmateriaal, terwijl andere op zoek gaan naar machinale onkruidbestrijding om te gebruiken in een akkerbouwmatig kader. Kleinschalige telers toonden veel interesse in de wiel- en handrolschoffels. Grootschalige telers waren eerder te vinden bij de demo's van HAK, Terrateck en Plant Systems. HAK toonde een schoffel van de S-serie en torsiwieder in combinatie met een trekker, een techniek die veel telers goed kennen. Terrateck kwam op de proppen met een vernieuwd model van een werktuigendrager: de Culti-track. Deze machine combineert een goed zicht op het schoffelwerk met een soepele sturing en de mogelijkheid om zeer diverse schoffelsystemen aan de draagbalk te bevestigen.

Grootschalige telers hadden veel belangstelling voor de automatische schoffelmaschine van Ferrari. De precisie waarmee deze machine onkruid bestrijdt, deed veel telers de wenkbrauwen fronsen. Het systeem kan het gewas herkennen en al het onkruid door automatisch bewegende armen verwijderen. Het werk kan gebeuren aan tamelijk grote snelheden en het laat achteraf een nagenoeg onkruidvrij veld na. De kostprijs van een vierrijensversie bedraagt ongeveer 60.000 euro, een investering die zeker niet voor alle telers is weggelegd.

Dat er veel creatieve zielen in de sector rondlopen, bewees de Vlaamse teler Bert Van Der Geynst. Hij kreeg doorheen de jaren de noodzakelijke technieken onder de knie om zelf machines te bouwen. Hiervoor ging hij onder meer in Frankrijk in de leer bij een groep landbouwers. Met de Farmall Cub-schoffeltractor toonde hij een van zijn paradepaardjes. In de toekomst zou hij graag een meerdaagse cursus organiseren om telers te leren hoe ze zelf aan de slag kunnen gaan met machinebouw.

Thermische onkruidbestrijding

Thermische onkruidbestrijding bleek onder meer voor wortel-, pastinaak- en

1 De Forigo-beddenfrees legt vlakke en licht aangedrukte teeltbedden aan, klaar om in te zaaien of te beplanten. 2 De Culti-butte-beddencultivator legt in één beweging een verkruid en verhoogd teeltbed aan.

Bedrijfsgerichte keuzes van biotelers vereisen vaak specifieke machines.

peterselietelers interessant. Er waren systemen die het volledige teeltbed of enkel de strook tussen de rijen branden. Enkele teeltbedden verderop werd er een stukje aangelegd met 'Edu-Bio-Crêpe'-mulchpapier: een papieren afdek materiaal dat een milieubewust alternatief kan zijn voor de zwarte folie die we momenteel gebruiken. Jaarlijks wordt er een gigantische hoeveelheid plastic gebruikt in teelten zoals aardbeien en courgettes. Op het einde van het seizoen moet die opnieuw worden verwijderd. Dit vraagt extra arbeidsuren en bovendien creëert het een berg afval die moet worden

afgevoerd. Soms wordt er ook afbrekbare zwarte folie gebruikt. Die kan net zoals het crêpepapier op het einde van het seizoen worden ingefreesd en verteert tijdens de wintermaanden. Maar de vraag is of de zwarte folie fragmenteert, dan wel verteert. Verder heeft het crêpepapier een esthetisch voordeel: het oogt veel mooier dan de zwarte folie.

Ondanks de vele machinale technieken is het in de bioteelt soms toch nodig om ook handmatig te wieden. Om dit op een ergonomische manier te kunnen doen, maakt men al een tijd gebruik van wieden: de wieden liggen met hun buik op een 'bed' dat zich over de rijen beweegt, waardoor men het onkruid vlot manueel kan verwijderen. De ligbedwieder van Elomestari is een klein exemplaar waarvan de snelheid kan worden geregeld door met de voeten een schakelsysteem te besturen. De meest innovatieve systemen kwamen van Plant Systems/De

Jongh en Andela: die werken op zonne-energie in plaats van met een batterij. Sommige zijn ook zelfrijdend; ze worden volledig automatisch doorheen de rijpaden gestuurd.

Zaai- en plantmachines

Uiteraard is er geen teelt zonder een goede zaai- of planttechniek. Daarom werden er enkele kleine handzaamachines en grote machinale zaai- en plantmachines tentoongesteld. Bij de handzaamachines bleken de Cole Planet Jr., de Terradonis, de Earthway en de Ebra de meest interessante. Bij de machinale zaai- en plantmachines was er veel aandacht voor de Ferrari-(folie)plantmachine en de Mini Air-zaaimachine motorcultor van Loonwerk Defour.

Bodembewerking

Ook de pure bodembewerking was een belangrijk onderwerp tijdens de netwerkdag. Er werd gekeken naar diverse systemen van cultivatoren en frezen, zoals de Actisol, de Hortech-overtoprees, Culti-butte-beddencultivator ... Telkens werd er gediscussieerd over de mogelijkheden op zware of lichte grond, met of zonder gewasresten en verhoogde beddenteelt of

vlakke teelt. Ook het vermogen van de trekker speelt een grote rol in de keuze van bodembewerking.

Compostering

Gewasresten, snoeiafval en mest worden op De Wassende Maan verwerkt door middel van compostering. Het keren van de compost wordt in loonwerk uitgevoerd door het PCG. Voor advies en begeleiding hierrond kan je terecht bij het PCG via tel. 09 381 86 86.

Tijdens de demo's werd al snel duidelijk dat telers zeer bedrijfsgerichte keuzes moeten maken. Afhankelijk van factoren zoals de betaalde oppervlakte, diverse teelten en bodemeigenschappen neemt iedereen andere beslissingen over welke machines een investering waard zijn op het eigen bedrijf.

Innovatieprijs

Om het innovatieve karakter van de sector te benadrukken, werd er een wedstrijd georganiseerd waarbij enkele creatieve

biotelers in de kijker werden gezet. Hun werktuigen werden tentoongesteld en het publiek kon stemmen op wat zij de meest innoverende uitvinding vond. De eerste prijs ging naar de 'fietswieder' van Wim Michels, Sander Van Himste en Hans Luyten: een wiedbed dat met eigen beenkracht wordt voortbewogen.

Professionalisering verzekerd

Voor heel wat telers bracht de netwerkdag inzicht in de verschillende mogelijkheden die er zijn om de mechanisatie op het bedrijf op een professionele manier te innoveren. Veel telers grepen de kans om met hun vragen bij specialisten langs te gaan en informatie in te winnen. Bovendien werden er onder de telers heel wat ervaringen uitgewisseld. Dit bewees nog maar eens dat de biologische tuinbouw een zeer dynamische sector is, waarin er samen hard wordt gewerkt aan een toenemende professionalisering. Iedereen was ervan overtuigd dat dit initiatief zeker voor herhaling vatbaar is. ■